

Autor: Radim Lhoták

Bylo by velkou chybou domnívat se, že otázka rozdělení domácích prací mezi mužem a ženou je výrazem jejich přirozených rolí v rodině. Stejně tak bychom mohli říci, že účelem hierarchického řádu na lodi je ustanovit, kdo z posádky bude mýt palubu, kdo vařit a kdo se držet kormidla. Smyslem lodní plavby ovšem není čistá paluba, chutná strava pro námořníky, nebo bezpečné klouzání po vlnách. Každá loď má svůj cíl jako celek, dopravit náklad do přístavu, vyhrát bitvu v rámci válečné flotily, či podobný vyšší úkol, pro nějž byla vyslána na moře. Rodina se podobá lodi, jejíž plavba má zásadní význam pro směřování a blahobyt celé společnosti. Rodina je základ rodu, národa i státu a smyslem rozdělení rolí v rodině je právě tato její celospolečenská funkce. Naprosto podružná je otázka, kdo bude vařit, kdo uklízet, či kdo se postará o fyzický prospěch dětí.

Jaká role v rodině je tedy přirozená pro muže a jaká pro ženu? Žena je ve svém ustrojení nasměřována dovnitř rodiny. Její úlohou je pečovat o vztahy mezi rodinnými příslušníky, naplňovat je láskou, soucitem a vzájemností. Žena dává uspokojení fyzickým a citovým potřebám člověka. Její péče, empatie, laskavost, to jsou vnější projevy duševní energie působící na lidské smysly a osobní prožitek mezilidské interakce. Láska naplňuje vpravdě sobeckou dimenzi lidského života. Milujeme toho, kdo nám prospívá, nenávidíme toho, kdo nám škodí. Proto láskou otevíráme vnitřní potenciál spolupráce skrze vzájemné vyhovování. Nic víc a nic méně. Humanistické ideály všeobjímající lásky mezi lidmi je čirá iluze a ideologický přelud, jímž se má odvést pozornost od podstatných podmínek svobodné existence člověka.

Role muže-otce směřuje vně rodiny. Muž se stará o uspořádání vztahu rodiny k celku. Tím celkem je rod, kmen, národ. Stát až v poslední instanci zprostředkované společenskou smlouvou. Otec je zárukou společenské funkce rodiny. Jeho starostlivost o výchovu a vedení rodinných příslušníků k vyšším principům společné existence je projev duševní energie působící na lidského ducha. Otec vytváří a chrání řád v rodině, aby byl v souladu s vyšším řádem kosmickým. Ve starověku byl otec něco jako domácí kněz. On se staral o dodržování rodinných rituálů, aby rodina byla v souladu s vyššími silami, které skládají transcendentní

podmínky její prosperity, zároveň dbal o to, aby se všichni členové rodiny podrobili tradičnímu řádu, jehož on, coby hlava rodiny, je bytostným zosobněním.

Slovo „podrobit“ je složeno z předložky „pod“ a slovesa „robit“ a znamená pracovat pod vyšší mocí, v důsledku pak činit se pro obecné dobro. Podstatou jeho významu není služba člověka člověku, ženy ve prospěch muže či naopak, ale práce pro blaho celého rodu, za účelem jeho svébytnosti, svobody a důstojné existence. A právě tyto kategorie vztažené ke společenství jako celku dokáže uchopit mnohem lépe muž než žena. Muž byl také obdařen větší silou hlavně proto, aby v rodině mohl plnit roli záštity onoho podrobení se danému řádu stran všech rodinných příslušníků. Jedině muž může dobře plnit roli nedotknutelné autority v rodině a povinností ženy je tuto autoritu ctít jako svaté přikázání před dětmi i před sebou samou.

Typickým a zároveň praktickým příkladem může být role otce a matky při tak běžných rodinných událostech, jakými jsou setkání rodiny u společného jídelního stolu. Starostí ženy při takové příležitosti je, aby všem chutnalo, aby byli všichni v pohodě a při dobré mysli. Pro ženu je rodinné stolování místem potvrzení vzájemné lásky a citové soudržnosti. Proto neváhá učinit vše pro to, aby smysly všech byly uspokojeny. Ona dbá o čistotu prostředí, estetickou stránku jídelní tabule, ona také s láskou uvaří, aby chutnou stravou vyvolala pocity slasti a spokojenosti. Naproti tomu otec dbá o to, aby nikdo přítomný nezapomněl dodržovat přijatá pravidla chování. On činí ze stolování rituál, on přímo či nepřímo upomíná, že za tuto chvíli rodinného blahobytu všichni vděčí darům přírody, úsilí předků, síle a statečnosti praotců, kteří ve prospěch rodu vydobyli a uhájili hodnoty, z nichž nyní rodina čerpá.

Otec je zárukou podrobení všech členů rodiny imperativu tradice, skrze niž každá nová generace pokračuje v dávno započatém díle a chová v úctě hmotné dědictví i duchovní odkaz předků. Ve zdravé společnosti je otec povolán k vůdčí roli v rodině, je obdařen otcovskou mocí, aby otevřel v dětech smysl pro rodovou paměť a smysl pro harmonii s přírodou, aby v nich účinně nasměroval morální odhodlání činit se ve prospěch vlastního společenství. Jeho úkolem je učit a rozvíjet rodinného ducha v souladu s duchem rodu a celého pokolení. Takový úkol prostě nelze uložit ženě, protože její role je do jisté míry s rolí otce neslučitelná. Proto mluvíme o komplementaritě muže a ženy, o dvou nezaměnitelných a neztotožnitelných rolích, které teprve svým společným působením vytváří funkční a smysluplný rodinný celek.